

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 3024/1936.

† Necrolog.

Cu durere comunicăm, Ven. Cler diecezan, că preotul pensionar M. On. Iuliu Pop, fost paroh în Meceștiu, în ziua de 18 crt. a repausat în Domnul, în anul al 71-lea al vieții și al 46-lea al preoției sale.

Frații Preoți diecezani pentru odihna sufletului adormitului în Domnul Frate vor aduce la altarul Domnului sufragiile pii obișnuite.

Iu veci amintirea lui !

Oradea, 21 Septembrie 1936.

No. 3066/1936.

Ziua misionară

Atragem atențiunea Ven. Cler diecezan asupra Apelului, pe care Președintele Operei Pontificale pentru răspândirea credinței, îl adresează întregii lumi creștine în vederea zilei misionare, care în acest an se va prăzni în Dumineca din 18 Octomvrie crt. Apelul în traducere românească e publicat în Nr. 3 al Misionarului, care se trimite tuturor Oficiilor noastre parohiale.

Ziua misionară va fi publicată credincioșilor în Dumineca din 11 Octomvrie crt., îndemnându-i, ca fiecare să contribuie cu rugăciunile sale și cu obolul său la ajutorarea misiunilor.

În ziua de 18 Octomvrie crt., în toate bisericile se va face o colectă în favorul misiunilor. Suma adunată până cel mult în 1 Noemvrie crt se va trimite Oficiului administrativ al fondurilor diecezane cu indicarea »pentru misiuni«.

Conform Decretului S. Penitențierii Apostolice, publicat în Acta Apostolicae Sedis din 14 Septembrie 1934, toți credincioșii, cari în ziua misionară se cuminecă și se roagă pentru întoarcerea necredincioșilor câștigă indulgențe plenare, iară aceia cari cu inimă înfrântă și cu evlavie vor lua parte la vreuna din slujbele bisericești ce se vor oficia în aceea zi și se vor ruga pentru întoarcerea necredincioșilor vor dobândi indulgențe parțiale de șapte ani.

Oradea, 29 Septembrie 1936.

Dela Opera Pontificală eparhială pentru propagarea credinței.

No. 10/1936.

Frați preoți,

Se apropie Dumineca misiunilor, ziua sfântă a secerișului credinței.

În vederea ei, trebuie să ne întefim râvna, ca să putem arăta rezultat mulțumitor.

La exercițiile spirituale din vara aceasta, am auzit cu toții magistrale învățături și îndemnuri date de nemuritorul pontific Benedict XV în enciclica sa „Maximum illud” (30. 11. 19), această „magna charta missionum”.

De asemenea am cunoscut și cuprinsul întreg al enciclicei „Rerum Ecclesiae” (28. 2. 26), dată de actualul Papă Pius XI.

Acum e momentul să dovedim cu fapta că aceste înalte îndemnuri au găsit răsunetul cuvenit în sufletele noastre, precum și în acelea ale credincioșilor încredințați grijei noastre duhovnicești.

Pentru o documentare cât mai bogată în privința rostului misiunilor, la n-rul de față al Vestitorului, se anexează No. 3 din „Misionarul”, organ trimestrial al Operei pontificale pentru propagarea credinței.

De aici putem vedea cum se lucrează alurea și la noi. Păr. Gh. Fireza S. I. dintr'o comună mică, de abia ceva peste o sută de familii, a fost în stare să scoată aproape o mie de lei. Ce nu s'ar putea face în parohii cu mult mai mari, cum slavă Domnului, avem și noi destule ? !

Pentru a stimula zelul confrăților, vom ținea socoteală atât de colecta cea nouă, cât și de cele vechi.

Vom încresta cu bucurie orice spor.

Și am fi foarte fericiți, dacă n'ar trebui să notăm nici un regres și cu atât mai puțin vreo lipsă dela datorie.

Cu frățească dragoste :

Președinte :

I. Georgescu
canonic

Secretar :

I. Bal

Mai puțină pripeală

Ca și »Universul«, «Credința» are o pagină ce se cheamă a «Dreptei credințe». În această pagină clerici și teologi, pe față ori sub pseudonime, se războiesc mai ales cu Patriarhia și cu Anglicanii. Acolo unul ce se iscălește ori îl cheamă P. C. Spătaru, «cu prilejul investirii Mitropolitului din Blaj și a congresului Astrei» scrie trei coloane în numărul dela 27 Septembrie a. c.

Il doare că în loc să fim un popor, un altar, o credință, noi suntem partide, suntem biserici, noi avem felurite interpretări pentru *același adevăr care este unul și singur*. Tot atât, dacă nu chiar mai mult, ne doare și pe noi de aceasta.

Afirmă apoi că această unitate sufletească creatoare izbăvitoare „nu va fi niciodată”; pentru că I. P. S. Alexandru Nicolescu în cuvântarea sa, a proclamat Primatul Episcopului Romei. I se pare că, din pricina aceasta, poate susține »convingerea întemeiată pe realități» că, „mai curând este de sperat Unirea cu Roma, decât cu Blajul”.

Această convingere și-o întemeiază pe faptul că »foarte erudiți și foarte eclesiastici catolici ar fi recunoscând, că întemeierea Bisericii din Roma de către Petru, Primatul lui asupra Bisericii și succesiunea dela Petru a Episcopilor Romei, ca dela primul episcop, n'a existat». Ele ar fi după dânsul, «interpretări confesionale, lipsite de orice fundament istoric».

Il rugăm însă să ne creadă, când îl asigurăm, că nu există absolut nici un istoric în adevăr erudit, necum încă și mai puțin cleric, care să pretindă așa ceva.

De altfel, cum o fi văzând »bazat pe realități» o Unire cu Roma mai ușoară decât cu Blajul, când spre a se uni cineva cu Roma, cel dintâi lucru este a recunoaște acel adevăr, care, vorba Domniei Sale, este unul și indivizibil, și a fost recunoscut de toți răsăritenii până la 1054 și de toate sinoadele ecumenice neconținut, dela întâiul și până la cel din urmă. Un adevăr pe care-l proclamă până azi Minelle și toate cărțile de ritual răsăritean, când nu sunt falsificate și care confirmă tot ce nu vrea să recunoască D. Spătaru.

Dacă s'ar fi ostenit mai mult, Dumnealui ar fi aflat de mult, că niciodată răsăritenii nu au tăgăduit aceste adevăruri, până când teologii protestanți — ca să se apere că propovăduiesc erezii osândite de Episcopul Romei — au început să le conteste sofisticând. Ar fi putut afla că de o sută de ani, de când săpă-

turile din catacombele Romei au scos la iveală morminte, picturi și inscripțiuni din primele veacuri ale Creștinismului, istoricii protestanți nu mai îndrăznesc să mai vorbească, așa cum vorbeau cei din secolul XVI și următorii.

Azi, tot ce mai îndrăznesc a susține, este că Primatul, Verhovnicia lui Petru și a urmașilor lui, ar fi de drept bisericesc și nu de drept divin — dela Hristos — cum strigă toate cărțile vechi ale Bisericii Lui, care una a fost o mie și mai bine de ani, în Răsărit ca și în Apus.

Că Răsăritul s'a desbinat de Roma, »pe câteva puncte de confesiune dogmatică, formulate anume ca să desbîne», nu se poate mai adevărat. Ca să fie completă această afirmație a sa, D. Spătaru ar fi trebuit să adauge, că ele nu au fost anume formulate la Constantinopole, că în Biserica Românească abia în sec. XIV au fost categoric impuse de ierarhii aduși (pentru motive politice) din Bizanțul, ce trăgea să moară.

Că sunt »oameni ce se împotrivesc la ce vrea Dumnezeu», știm și vedem. Oamenii aceia cari se împotrivesc voiei lui Dumnezeu, cei mai mulți sunt de bună credință. Cu ajutorul lui Dumnezeu, care întotdeauna ajută pe cei ce caută Adevărul, va veni de sigur vremea ca tot Românul să se lumineze pe deplin. Nici unul nu va mai afirma de atunci, din neștiință, lucruri împotriva Adevărului și a voinței lui Dumnezeu, care numai adevăr este.

Pentru a se opri mai de vreme, D-lui Spătaru i-ar fi fost deajuns să recitescă discursul dela 18 Iunie, al D-lui Titulescu. În acest discurs se proclamă adevărul că „S. S. Papa este Vicarul lui Hristos, al Aceluia care fu vestit de Prooroci drept Împăratul Păcii”. Vorbind așa, D. Titulescu a mai spus că »se fine de Biserica Ortodoxă Autocefală Română și nu se depărtează de învățăturile ei»; ceea ce iar este foarte exact, căci la Sinoadele Ecumenice din Constanța și din Florența, reprezentării Mitropoliei Moldovei și cei ai Ungro-Vlahiei, nici o clipă măcar nu au contestat adevărul și au fost cei dintâi care au iscălit Unirea cu Roma.

Ar fi deci de dorit ca măcar în viitor, toți cei ce iau condeiul să scrie, ori deschid gura ca să vorbească de Unire, absolut necesară Creștinătății, să nu se lase a fi înșelați de vechi cărți protestante sau de prejudecăți răsuflete. Să nu se mai pripească nimeni.

M. T. C.

Al doilea Congres internațional al Presei Catolice

s'a ținut la Roma (Angelicum), 24—27. 9. 1936, participând 260 de ziaristi din 28 de țări (4 din România, din cari 3 de rit latin și 1 unit).

Congresul a fost precedat de alte două congrese: cel pentru formarea ziaristilor catolici și acela al Presei periodice franciscane din Italia. Cel pentru formarea ziaristilor a fost pregătit și condus cu rară competență de d. Paul Verschave, directorul școlii ziaristice catolice din Lille (Franța). Rapoartele, bază ale discuțiilor și lucrărilor acestui congres, au fost: Rațiunea de a fi a școlilor catolice de ziaristică de d. Ioseph Demarteau din Liège (Belgia); Școlile de ziaristică în Statele-Unite ale Americii de O'Sullivan; Școlile de ziaristică din Anglia de Th. Greenwood dela universitatea din Londra; Școlile de ziaristică în Germania de H. Hellmut Bing; Școlile de ziaristică în Belgia, Polonia, Cehoslovacia și Elveția de Paul de Sury d'Aspremont dela universitatea din Friburg; Școala de ziaristică a ziarului »El Debate« de Vinolas (Spania); Școala de ziaristică dela universitatea catolică din Lille de Prof. Henri David (școala cea mai bună dintre toate) și Viitorul școlilor de ziaristică, raport prezentat și susținut de însuși președintele P. Verschave.

Congresul presei franciscane italiene s'a ținut paralel cu cel pentru formarea ziaristilor, dar nu la Angelicum, ci la Antonianum în Roma. Raportul principal al acestui congres a fost cel prezentat de pâr. Diomede Scaramuzzi, secretarul biroului presei franciscane.

După aceste preambule, contele Giuseppe Dalla Torre, directorul ziarului »L'Osservatore Romano«, președintele congresului, salută pe oaspeți și în deosebi pe reprezentantul S. Părinte, Eminența Sa Cardinalul Eugen Pacelli. Luând, apoi, acesta cuvântul, rostește unul din cele mai clasice discursuri din câte s'au ținut vreodată asupra rostului presei. El ar merita să fie cunoscut cu deamănuntul de tot creștinul cult. »Pașa și mașina voastră de scris sunt cai voștri de bătaie, armele voastre de apărare și de atac« — zice eminentul orator — »arme puternice și înspăimântătoare nu numai când vorbesc, ci și atunci când tac, pentru că este o tăcere din încăpăținare și conspirație, precum e o tăcere din dragoste și jertfă; e o tăcere de spaimă, precum e o tăcere de martir și de apostol«. Discursul cardinalului rostit în șapte limbi (italiană, franceză, spaniolă, portugheză, engleză, germană și latină) a reeditat, în o anume formă, miracolul limbilor din cea dintâi zi de Rusalii. Amintind pe orientali, ilustrul cuvântător n'a uitat nici de noi Români.

Farmecul deosebit și importanța extraordinară a acestui congres îl constituie, în afară de hotărârile luate, faptul că fiecare ședință (câte două pe zi!) e prezidată de alt și alt cardinal, principe al Bisericii Romane.

Ședința următoare e prezidată de Em. Sa Card. Laurenti, care, nesimțindu-se competent — zicea — a da lecții unui congres atât de distins, se restrânge la evocarea îndatoririi generale creștinești de a mărturisi pentru adevăr, ca și Domnul nostru Isus Cristos, îndatorire mai trebuincioasă astăzi decât orișicând.

Mișcătoare au fost și cuvintele Card. Salotti care a arătat cum se împăgânește lumea de astăzi. Păgână e gândirea ei în contradicție cu adevărurile creștine. Păgână filosofia ei, părăsind îndrumările sănătoase ale filosofiei tradiționale. Păgână știința imbibată de materialism. Păgână literatura care înveninează conștiințele și distruge idealul de Dumnezeu și de patrie. Păgâne moravurile tot mai mult emancipate de sub orice lege morală. De aici provin toate aberațiile și toate rușinile vieții contemporane.

Cuminte a grăit și Card. Canali, amintind ziaristilor catolici îndatorirea de a urma pilda patronului lor ceresc, S. Francisc de Sales; combătând greșala să cucerească sufletul celui greșit. Dacă voi nu vă îngrijiți de o presă bună, mai spunea Em. Sa întemeindu-se pe pâr. Baudon, dacă nu întemeiați ziare catolice, dacă nu le ajutați, dacă nu le răspândiți, presa cea rea va perverti țara; cei fără de lege înmulțindu-se se vor înstăpâni asupra așezămintelor, școlilor, bisericilor, episcopiilor și vă vor despoia de toate.

Bună a fost și observația Card. La Puma care a prezidat cea din urmă ședință a congresului. Em. Sa a spus că ziaristii nu constituie un ordin religios în sensul canonic al cuvântului. Ei alcătuiesc, însă, o armată, disciplinată de aceleași legi morale și având același comandant suprem, pe Papa.

S'au făcut și foarte importante comunicări din partea Biroului internațional al ziaristilor catolici (d. Ioseph Ageorges), precum și din partea Uniunii internaționale a Presei Catolice (Pâr. Leon Merklen). O bună parte din timp s'a întrebuințat pentru discutarea și votarea Statutelor acestei uniuni. Au avut loc și câteva comunicări ale d-lor A. Michelin, Franța; Jos. Pauchard, Elveția; R. Manzini, Italia; I. Kalan, Jugoslavia. S'a cerut una despre presa catolică din România și autorului acestor rânduri. El a prezentat-o și urmează să se tipărească odată cu actele acestui congres.

Fiecare zi începea cu liturghie și fiecare ședință cu rugăciuni publice. De încheiere, după cuvintele de înaltă inspirație ale noului președinte, contele Gius. Dalla Torre, episcopul Cartaginei, refugiat din Spania, a celebrat o liturghie în biserica S. Petru, iar ziaristii au reînviat mărturisirea credinței la mormântul acestui verhovnic al apostolilor.

După aceste lucrări comune, ziaristii s'au mai întrunit odată în casa »părintelui comun«, Papa Pius

XI, la Castel Gandolfo. S. Părinte a spus că nu vrea să rostească un discurs; n'are vreme de acestea. Vrea să se întrețină părintește cu fiii săi iubiți (*causerie paternelle*). În firul convorbirii, amintește că, după toată probabilitatea în acest an e centenarul XIX al convertirii S. Apostol Pavel. De aceea pomenește o semnificativă vorbă a acestuia, să fim mulțumitori (et grati estote!). Să fim mulțumitori lui Dumnezeu pentru darurile hărăzite și să slujim lui Cristos. Atunci nu vom fi șterși din cartea cea mare a vieții de veci, unde sunt scrise toate gândurile, simțimintele și faptele noastre, odată cu răsplată cuvenită. În afară de

slujba Domnului, nu e nimic. Totul trece, totul piere, totul se sfârșește. El e alfa și omega; începutul și sfârșitul a toate. Cine începe cu El și rămâne pururea în El va avea viață nepieritoare, pregustând de pe acum ceva din mulțumirile cele de veci.

Cu asemenea idei și simțiminte, ziaristii, la plecare, aveau senzația că nu se despart, ci se duc acasă, pentru a continua, cu noi puteri, o muncă și mai intensă în ființa de față a unui Părinte și mai mare și mai comun: Dumnezeu cel Atotputernic.

P. Ioan Georgescu.

Idealul în Agru

Motto: Iar voi, când veți auzi glasul Domnului nu vă învârtoșați în inimile voastre

Ideal! Ne-am obișnuit să luăm acest cuvânt în înțelesul ce cuprinde supremul ce s'ar putea obține din ceea ce spre ce tindem, adică ceva îndepărtat, sublim, solemn, spre care tindem, fără a avea posibilitatea și credința de a-l putea atinge vreodată.

»Ideal pierdut în visul unei lumi ce nu mai este«, sau cum spune G. Coșbuc, în poezia »Ideal«.

A ta e mergerea mereu spre țință,
Drum îngust și greu . . .
Dar țința niciodată nu-i a ta.

Nu acesta e idealul la care ne gândim noi, când e vorba de Agru, ci ceva mult mai apropiat, ceva ce cu bunăvoința noastră, dar mai ales cu ajutorul Celui, fără de care nu suntem în stare să facem nimic — poate fi ajuns; ceva ce trebuie atins. Dacă idealul, ce trebuie atins în Agru, e ceva atât de apropiat, dacă poate fi atins, — pentru ce starea, în care suntem, din care vrem să ieșim spre liman luminos, se pare că are aspectele unei *crize*, care ne-a cuprins în ghiarele-i nemiloase și care ne secătuește toată vloga trudei noastre spre mai bine?

E o aparență înșelătoare: dar, durere, Agrul e de parte de a se bucura de ceea ce constituie *criza*, ce cuprinde organismele ce-și croesc mereu drumuri spre veșnicul progres. Căci crize pot fi în organisme cari au cunoscut epoce de înflorire, de elanuri durabile; ce și-au creat ogașii pe cari și-au bătătorit și parcurs un drum lung și larg; apoi din diferite motive, — reale sau personale (ceea ce e identic) — le-au decăzut avântul și realizările așa, că și unul și altele se văd ajunse în situații de trudă inutilă spre a-și găsi, vechiile drumuri și realizări și a nu le putea obține, oricâte jertfe ar face și de oricâte ar mai fi capabile.

În acest sens în Agru nu poate fi vorba de criză. Pentru simplul motiv, că Agrul, înainte de a putea ajunge în criză, trebuie mai întâi să se înscăuneze în acele suflete, care ar trebui să-i nască și nutrească

avântul; — în sufletele, unde azi, e privit încă cu o indiferență, nici chiar binevoitoare; Agrul ar trebui să pornească a trăi o viață, nu întâmplătoare, sporadică și la largi restimpuri de părăzi frumoase, focuri bengalice ce pier îndată ce se nasc: *Agrul ar trebui să între ca element constitutiv al preocupărilor noastre de toate zilele.*

Căci Agrul așa cum e conceput de S. Biserică și Sf. Părinte, în Acțiunea Catolică, trebuie să fie *un auxiliar al bisericii întru mântuirea sufletelor.*

Ținta lui e de-a creea în creștini (toți ar trebui să fie membrii Agrului), acele condițiuni, acele semne ce vor avea darul să-i vădească în fața lumii că sunt într'adevăr creștini.

Agrul trebuie să dospească în suflete aluatul în care să se plămădească *fapta creștinească*: singurul lucru ce trebuie. Căci dacă pasărea se cunoaște după pene și cântec, omul după prietenii cu care se'nsoțește, — creștinul va fi cunoscut după faptele sale creștinești: »Din faptele lor îi veți cunoaște«.

Iar Mântuitorul nostru Isus Hristos, vrând ca fiecare suflet să fie o *lumină*, care să nu se pună sub obroc, ci în sfesnic »să lumineze tuturor celor din casă«, — ne spune: »Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri«.

Asfel stând lucrurile, se pare că între idealul Agrului și al Bisericii n'ar fi deosebire. Nu este, căci nu poate să fie: țința și idealul amândorura fiind: *Mântuirea.*

Dar atunci ar putea să se întrebe cineva: Ce rost are Agrul? Este oare necesar, sau e numai o paradă a unor oameni neodihniți, cum sunt ispitii a o crede chiar și persoane ce ar trebui să aibă față de Agru atitudinea ce o are cloșca față de puii săi.

Acțiunea Catolică, numită la noi Agru, are o *importanță tot mai covârșitoare*: cu cât vremea ce trece scoate tot mai în evidență *izbânda minții*, ce pare că depărtează sufletele de creatorul și susținătorul lor. *Pe vreme ce biserică oficială*, prin propaganda duș-

mănoasă ce i se face, uneori, chiar prin faptele și vorbele nesocotite ale unora din reprezentanții ei, pare că pierde din strălucirea-i menită s'o aibă, dela Isus, pentru mântuirea sufletelor; pe *măsura* ce patimile tot mai nestăpânite, — căci nutremântul li-e mai la îndemână și tot mai la îndemână ca oricând, — fac, chiar voluntar, să se nască chiar și în suflete ce se cheamă credincioase, *greșita credință, că biserica ar ar fi mătă cu clopot, deci interesată* în propovăduirea mântuirii — *se proiectează tot mai necesară* existența Agrului, ca cel mai bun mijloc al Bisericii *pentru mântuirea noastră, prin noi înșine.*

Biserica primelor veacuri, biserica catacombelor, dacă s'a văzut nevoită să se refugieze sub pământ pentru a se putea lăși pe pământul lui Dumnezeu, *tăria ei nebiruită i-au vădit-o lumii: bărbații, femeile, copiii plăpânzi, cari instruiți, îmbărbătați de învățăceii credincioși ai Domnului, se furișau, prin primejdii de moarte, să ducă sfânta Cuminecătură* celor ce aveau nevoie de ea ca de merinde pe drumul veșniciei.

Ei erau cei ce împărțeau nutremântul ce constituia credința mărturisitorilor, mângâierea fecioarelor și tăria martirilor.

Fără de concursul neprecupeșit al tuturor, biserica primelor veacuri nu putea deveni ceea ce este și astăzi: Biserica tuturor, adică catolică.

Acesta e ideul spre care tindem și trebuie să l obținem prin Agru: *Obligația ce ne-o luăm, ce și-o ia fiecare, de-a conlucra la mântuirea sa proprie și la mântuirea celor din jurul său.*

Mântuirea sufletului tău e datoria ta, „de tua re agitatur“. Nu numai a preotului, nici chiar în primul rând. El e comandantul care imparte munca și se pune în primele rânduri de muncă și primejdie. Căci cel ce ar putea să ajungă sincer și gândit la concluzia că comandantul a dobândit victoria, — ar dovedi o insuficiență de cugetare și o neînțelegere a situației și a firii umane.

Lupta se dă cu comandant și trupe, sau cu trupe și comandant cari, după împrejurări, își dispută poziția de întâietate: azi, comandantul e totul, mâine trupa, după împrejurări și situații. Dar nici el fără de ea, nici ea fără de el. Dar mai ales el cu ea; nicicând ea împotriva lui, dar el în fruntea ei, iar ea ascultând și împlinind cuvântul lui în toate cele ce sunt spre progresul și mântuirea ei și a lui.

Iar a pretinde că n'avem obligații față de mântuirea celor din jurul nostru, este a afirma că nu suntem *frați*, nici l'avem pe Dumnezeu de *Tată*.

Aug. Cosma.

(Va urma).

Dați obolul vostru pentru Mistunile catolice!

Cine conduce o misiune trebuie să-i dea sporul și dezvoltarea cea mai mare. Fiindu-i încredințat tot teritoriul misiunii sale, e limpede că el va trebui să răspundă de mântuirea veșnică a tuturor locuitorilor din ținutul acela. De aceea el nu trebuie să se mulțumească dacă din marea mulțime a dobândit câteva mii de suflete, ci să caute să fie pe cei dobândiți în credință, ca nici unul din ei să nu apuce căile pierzării; să nu creadă că și-a împlinit pe de-a întregul datoria, dacă nu-și va da toată silința să creștineze și pe ceilalți necredincioși, de obicei cu mult mai număroși. Va înlesni, deci, propovăduirea evangheliei, creind noi centre de creștinătate care, la rându-l lor, vor da naștere la noi vicariate și prefecturi. În această privință, Ne place să aducem o meritată laudă acelor Vicari Apostolici cari lucrând așa, înlesnesc întinderea împărăției lui Dumnezeu și cari neaflând lucrători în ordinul lor, sunt bucuroși ca și alții, din altă tagmă religioasă, să muncească pentru sporirea misiunii proprii.

(Din enciclica „Maximum illud“ a Păpii BENEDICT XV, trad. I. G.).

Nu așa, mă rog

Când dalde Lungulescu scriu în »Universul« verzi și uscate împotriva Uniților cu Roma, nimeni nu se mai miră. Atâta-i taie capul, atâta fac! Mai sunt cari se minunează că D. Stelian Popescu nu a înțeles încă răul ce face României și Românismului îngăduind așa ceva în coloanele ziarului său. Ce mahneste însă pe orice om de omenie și pe orice cărturar, este când în coloanele foaiei fondate de Cazzavilan, un profesor universitar, un fost Ministru al Instrucțiunii Publice și Cultelor, cade în păcatul acesta.

Înțelegem prea bine ca D. Mehedinți să se indigneze auzind pe Unguri, cum se laudă că ei cu Amiralul Horty al lor, au distrus bolșevismul în Ungaria. Il pricepem și când se miră de streifii cari se lasă a fi înșelați de o așa gogonată minciună. Dacă ar cunoaște mai bine mentalitatea Ungurului de pretutindenea, megalomania lui nu ar pretinde Ungurilor de la noi, să protesteze în potruva unei așa îndrăznețe falsificări a Istoriei. Ce este însă extraordinar, e că academicianul Mehedinți, cărturarul care se mândrește cu obiectivitatea sa, a putut face o vină Uniți-

lor, că nu au intervenit la Pesta pentru respectarea adevărului. Mai întâi, este absolut inexact că »Uniții«, după 1700 au avut legături mai strânse administrative cu Ungaria. De atunci, legându-se de Roma, legăturile lor cu Ungurii au fost, din potrivă »mai slabe decât cele ale Neuniților cari, își scuzau anumite cochetării cu Budapesta, pretinzând că« »ortodoxia« le impune să slujească Statul, adică guvernul unguresc. D. Mehedinți a uitat, se vede, că așa apărau officioasele neunite dela Sibiu, pe Mangra și pe toți Neuniții cari la alegeri combăteau făjiș pe candidații Partidului Național-Român.

Dar, poate, D. Mehedinți nu s'a exprimat lămurit. O fi vrut să spună că, »Uniții« ar fi trebuit să atragă atenția episcopului catolic strein, care a vorbit la Pesta laudând pe Horty, pentru că ar fi distrus pe Kun Béla și pe bolșevicii unguri. »Uniții« nu au adăstat indemnul nimenui, ca să atragă atenția catolicilor din apus, asupra inexactităților maghiare. Dacă D. Mehedinți, în loc de a scrie ce a scris, ar fi comuni-

cat cuiva numele și reședința celui arhieru, fie sigur că Preasfințitul ar fi primit de mult lămuririle necesare și nu ar mai fi persistat într'o așa de grosolană rătăcire. Din nenorocire nici măcar în articolul său din 16 Septembrie, nu arată de cine e vorba. De altfel nu numai Uniții dela noi, dar chiar latinii din apus au polemizat cu ungurii, cari încearcă să răstălmăcească lucrurile. »Universul« acum doi ani — laudându-o — a atras atențiunea asupra unei cărți apărute la Avignon, în care — scrie Universul — Jean de Mourte distruge legendele maghiare, cu care se încearcă câștigarea simpatiei catolicilor din Apus.

Am aflat că D. de Mourte, după ce a împărțit gratuit o mie de exemplare a dăruit lucrarea sa, Ministerului nostru de Externe. Dacă Direcția Presei din acel minister ar fi retipărit-o, traducându-o în englezește și nemțește, desigur că nu ar mai fi catolic de bună credință, care să cadă în mrețele ungarilor. De ce nu s'a făcut așa? Și de astă nepăsare tot »Uniții« or fi de vină? M. T. C.

Presă periodică în România.

de I. GEORGESCU

SCHEMĂ

pentru un studiu asupra Presei Periodice catolice și necatolice din România.

După un an și jumătate de pregătiri, la 4. 1. 1847, apare, în sfârșit, No. 1 din »Organulu luminarei«, cum se numește noua gazetă bisericească, politică și literară dela Blaj. Programul ei e semnat de canonicul T. Cipariu, în calitate de redactor responsabil, și de colaboratorii I. I. Many și A. Pumne, profesori. Glasul vremii ne chiamă pe toți la muncă, cetim în acest program. Unii muncesc, de multă vreme, cu spor. Totuși mai e loc și pentru alții. »Credem« — zice acest program — »că mai lat e câmpul cultivării românești, decât să nu afle și cel mai târziu venit loc din destul spre a-și încerca puterile, fără de a strâmtora pe vechii coloni. Credem că și după noi, ca și după cei de mai înainte, încă se va putea zice: *secerișul e mult, dar lucrătorii pușini*«.

Deși acest ziar, ca și altele, întemeiate și conduse de T. Cipariu, au caracter mai mult științific-literar și e destinat tuturor Românilor, fără deosebire de confesiune religioasă, totuși, potrivit punctului nostru de vedere, urmărind cele publicate de el în legătură cu Papalitatea. Aproape nu este număr, în care să nu găsim ceva, în această privință. Se vede că redactorul responsabil e preot. Din cele multe, spicuiim următoarele:

Întâia știre ce dă despre Papa Pius IX e despre o predică a acestuia. Înlocuind, la biserica S. Andrei, pe pâr. Ventura, Pius IX spune să nu luăm în deșert numele lui Dumnezeu. Mai departe arată însemnătatea postului. Prin el, Biserica încearcă să dea sufletului

libertate, scoțându-l de sub tirănia trupului. Predica și mai ales rugăciunea papei pătrund toate sufletele (No. V. din 1. 2. 1847 p. 19).

Bântuind foamea în Irlanda, bunul părinte ordonă rugăciuni și colecte publice, pentru a ajuta pe cei infomețați. În total, se colectează 3555 scudi sau taleri, iar în moneda cunoscută de cetitorii acestui ziar 35.550 floreni austriaci. (No. VI din 8. 2. 47 și No. XXXV din 30. 8. 47).

Interesantă e și știrea despre vizita de curtoazie a ambasadorului turc dela Viëna Schekib Effendi, trimis anume la S. Părinte să-l felicite cu prilejul încoronării sale. Trimisul spune că, deși între Poarta Otomană și S. Scaun nu sunt legături diplomatice, totuși sultanul, ca toată lumea de altfel, se folosește de numitul prilej, pentru a-i prezenta »cele mai sincere și mai vii urări«. Arată apoi bunăvoința suveranului său pentru toți supușii săi, fără deosebire de limbă și lege, lucru ce nu poate fi fără de interes pentru S. Sa. Papa răspunde foarte binevoitor.

Se fac prezentările de rigoare. Trimisul transmite apoi secretarului de Stat o scrisoare din partea marelui vizir Reșid Pașa. Se observă că această vizită e unică în felul ei. Cea făcută la 1490 de un trimis al sultanului Baiazid avea caracter particular, nu public. La despărțire Schekib Effendi e decorat cu o cămașă în briliante cu efigia papei. El o primește în genunchi, rugând pe prea fericitul părinte să-i dea voie s'o poarte pe piept. Așa dar, pieptul turcesc decorat

cu portretul Papei! exclamă fericit redactorul, gândindu-se la atâția cari în provincia sa repetau mereu cu călugărul apostat din Wittenberg, că Papa e Anti crist și că, dacă e undeva iad, acesta e, de bună seamă, de desuptul Romei. (No. X din 8. 3. 47 și XII din 22. 3. 47).

Dar frumusețea și bogăția Vaticanului! Pentru a sugera cetitorilor săi o idee cât de palidă de comorile științifice și artistice aflătoare acolo, el publică, în traducere românească, itinerarul lui Chateaubriand. Reținem din această descripție următoarele părți: „*Biblioteca*: poartă de fier, sbârlită cu ascuțisuri; în adevăr e poarta științei. Armele unui papă: trei albine; simbol fericit. Minunată așezare în lăuntru; cărțile nu se văd. Dar s'ar comunica, s'ar reface de aici toată istoria lumii. — *Muzeu creștinesc*. Instrumente de martiriu: unghii de fier pentru a sfârțica pielea, răzătoare pentru a o trage jos, ciocane de fier, clește mici: frumoase antichități creștine! Cum suferiau odinioară ca și astăzi! mărturie aceste instrumente. In cât pentru dureri, neamul omenesc a stat tot într'un loc. — *Lampe aflate în catacombe*. Creștinătatea se începu dela un mormânt; la lampa unui mort se aprinse această lumină ce a luminat lumea... (No. XLIII din 25. 10. 47).

(Va urma).

Aprecieri binemeritate.

Presa catolică se ocupă mereu de cartea „*La Presse Periodique en Roumanie*”, pe care a scris-o Păr. Canonic I. Georgescu dela Oradea, pentru a servi ca material informativ și de propagandă vizitatorilor Expoziției Mondiale a Presei Catolice din Vatican și mai ales ziaristilor catolici, cari s'au întrunit într'un număr așa de împunător la Congresul ținut acum de curând la Roma, cum se poate vedea în altă parte a revistei noastre. Lăsăm să urmeze mai jos aprecierile pe cari le face „*L'Osservatore Romano*” din 4. 9. 1936, despre cartea amintită, ca cetitorii noștri să vadă ce spun cei competenți despre ea și câtă propagandă favorabilă poate să ne facă nouă Românilor o lucrare de felul acesta tipărită într'o limbă europeană cunoscută și prezentată cu un prilej ca acela al Expoziției Presei și mai ales al Congresului Ziaristilor Catolici, la care au luat parte reprezentanți din toate țările. Și ce reprezentanți!

Iată-o:

»S'a mai arătat cum Expoziția Mondială a Presei Catolice a inițiat o adevărată bibliografie în jurul activității noastre pe acest imens teren de apostolat. Bibliografie, care ca și Expoziția însăși, dar cu mai mare exactitate și bogăție de ilustrațiuni științifice, ne arată marele drum făcut — și cu toate acestea celor mai mulți necunoscut — chiar și acolo unde s'ar fi crezut mai pușin. Bibliografie, care va rămâne după expoziție ca un document al ei și ca moștenirea ei cea mai de seamă.

Credem, că putem spune chiar de pe acuma că, fără îndoială, una din cele mai bune contribuții va fi monografia pe care canonicul Ioan Georgescu, vicepreședintele Comitetului Român pentru Expoziția Presei Catolice, a tipărit-o în limba franceză despre »*Presa Periodică în România*«, și care se citește cu viu interes.

E cunoscută situația etnică, lingvistică și religioasă a Statului balcanic, insulă latină în nesfârșita mare a slavilor, cu cari el are comună Religia. De fapt, într'o țară cu 18 milioane de locuitori numai 2 milioane și jumătate sunt catolici, cari se impart în cei de ritul românesc (orientali) și cei de ritul latin. Românii au trebuit să lupte multă vreme ca să și păstreze caracterele lor naționale și, în sfârșit, să și câștige independența politică. Unealtă a acestei lupte, a fost și presa. Așa că istoria ei particulară e o însemnată pagină a istoriei culturale și politice a acelei generoase țări. De altă parte complexitatea problemelor morale și a situațiilor sociale și diversitatea religiei nu putea să nu semneze pe aceasta pagină, caracterul presei catolice îndreptată ca să apere credința și gândirea Romei, în vreme ce colabora vitejește pentru a susține cauza Patriei. Toate acestea Georgescu le ilustrează foarte elegant.

El vorbește despre pionieri între cari canonicul Timotei Cipariu, părintele filologiei române, care a reușit să scoată cel dintâi ziar catolic în 1847. Apoi rezumează întreg procesul de dezvoltare a presei de orice colorit și acțiunea exercitată de ea spre scopuri naționale și în chestiuni religioase. În sfârșit dă date statistice precise asupra presei periodice în general și a celei catolice în special precum și asupra tuturor acelor instituțiuni și organizațiuni cari se razimă pe jurnalism.

În România se publică în prezent două cotidiene catolice, ambele minoritare ungurești; în schimb săptămânalele sunt nouă, cinci ale catolicilor de rit latin și patru ale acelor de rit românesc. Dezvoltarea cea mai mare însă, e ajunsă de revistele numeroase și variate pentru conținutul și ținutele lor: unele pur religioase, altele culturale și de Acțiune Catolică; ceea ce reprezintă într'adevăr un viitor promișător pentru catolicismul din acele regiuni.

Canonicul Georgescu definește »schemă« monografia sa, dar nouă ni se pare că dânsul cu lucrarea d sale ne-a dat un studiu complet despre tot ceea ce interesează țara sa și o adevărată încununare a muncii săvârșite, acolo, pentru Expoziția Vaticană».

Administrative. Anexăm la numărul de față al revistei noastre „*MISIONARUL*”, buletinul Operei Pontificale pentru răspândirea credinței, pentru care vom detrage dela On. oficii parohiale abonamentul anual de 20 Lei, deodată cu rata a doua pentru Vestitorul. Chiitanțele s'au trimis la M. On. oficii protopopești.

CRONICI

— **Statistică îmbucurătoare.** Conform indicațiilor statistice, la Viena, în ultimii 3 ani s'au reînțors în sânul bisericii catolice, aproape 50.000 persoane dintre cele înstrăinate în timpul regimului marxist. Paralel cu aceste reîntoarceri se mărește numărul căsătorilor religioase în timp ce incinerările scad simțitor.

— **O convertire grăitoare.** Deșteptă mult interes mai nou, Levan Dé, artist pictor din China, cu renume mondial. Cu toate că era un adept al lui Budha, i se încredință împodobirea pavilionului presei misiunii din Asia la expoziția mondială din Vatican. Șederea sa în Roma și munca depusă de el acolo, l-au transformat într'un catolic fervent. Sf. Părinte, l-a primit într'o audiență specială.

— **Cauzele războiului civil din Spania.** Chiar cercurile catolice din Spania încep a-și da seamă că frământările grele peste cari trece în prezent țara lor, au ca izvor o importantă chestiune socială și că acest flagel numai printr'o nouă orientare socială, chiar în rândurile catolicilor, se poate înlătura. De aceea Gil Robles, conducătorul Acțiunii Catolice a declarat că e necesar a convinge clasele stăpânitoare să renunțe de bună voie la o parte a averii lor. Altfel sunt în primejdie să-și piardă tot avutul. Acele elemente care se opun acestei necesități sociale din orbire personală, trebuiesc înlăturate de către catolici.

— **O pildă de imitat.** Pe colinele orașului Treviso s'a terminat decurând o biserică clădită în întregime din contribuția benevolă de muncă a localnicilor. Muncitorii din Treviso și din împrejurimi și-au jertfit în acest scop tot timpul liber. Bărbații, femeile și copiii se întreceau să contribuie cât de mult la ridicarea sf. locaș. În 13.000 zile de muncă gratuită s'au transportat cu 2.500 căruțe bolovani de piatră, nisip și pietriș. Era mișcător să vezi la muncă pe credincioși. De ar da bunul Dumnezeu să se clădească astfel multe biserici!

BIBLIOGRAFIE

— **Raymund Netzhammer, Epiktet und Astion,** Diokletianische Märtyrer am Donaudelta (ibidem), Format 8°, 22 pag.

În cele 22 de pagini ale acestui studiu, arheologul de renume european, Exel. Sa fostul arhiepiscop catolic de București, reia o problemă predilectă: chestia martirilor Epiktet și Astion, uciși pentru credința lor creștină în vechea cetate pontică Halmyris (Dunăvâj—Tulcea), în zilele păgânului împărat roman Dioclețian (284—305), de către călăul Latronianus. Împrejurările vieții și morții acestor doi mucenici cari au sfârșit cu sângele lor vărsat pentru Cristos pământul scump al țării noastre le povestește foarte frumos, anotându-le cu date arheologice și istorice, după viața „romanțată” a acestor doi martiri, publicată mai întâiu de Rosweyde (Vitae Patrum, Antwerpen, 1615). Lucrarea împodobită și cu o hartă a colțului de miazănoapte a vechei Scythia Minor (Dobrogea de astăzi) merită tot interesul și toată atențiunea noastră. (lg)

Tipografia Românească, Oradea.

— **Dr. Ilie Dăianu, Un sfânt pr'be g. Ieremie Valacul** (1556—1625). Ed. II. Cluj la „Viața Creștină”, 1936. Format 12°, 64 p. 10 lei.

Păr. protopop I. Dăianu scoate, din bunăvoință păr. V. Chindriș dela revista „Viața Creștină” (Cluj, Piața Cuza Vodă 12), a doua ediție revăzută și îmbogățită din această lucrare de cel mai mare interes pentru oricare Român. Ieremia Valacul, călugărul capucin, mort în Napoli (Italia) a săvârșit atât în viață, cât și după moarte o mulțime de minuni. Ele sunt în bună parte însemnate în cartea scrisă asupra lor de Fr. Severini și tipărită la 1670 în numitul oraș. După un exemplar foarte rar din această carte, povestește frumos, pe înțelesul tuturor, cu o dibăcie de adevătat măestru, păr. I. D. viața, faptele (34 de minuni) și cinstea de care s'a învrednicit acest ales al Domnului. Pentru slava lui tipărește și o rugăciune, precum și un sonet. La cererea episcopatului nostru s'a reluat chestia beatificării și canonizării lui. Facă cerul să avem și noi Români, cât mai curând, un sfânt din neamul nostru.

— **Pr. Dr. Anton Bișoc, franciscan „Luna Iunie consfințită Inimii Prea Sfinte alui Isus”.** Un volum în 16° de 157 pag. Prețul 15 Lei. Tipografia „Sabăoani, jud. Roman.

Păr. Bișoc, profesor de Scriptură în Colegiul internațional al franciscanilor din Roma, publică pentru binele și folosul celor dornici de înaintare în viața spirituală, considerațiile asupra Inimii lui Isus, pe cari le citea enoriașilor săi pe timpul când era paroh în Moldova. Revenim și noi asupra volumului deși luna Iunie a trecut, pentru că ceea ce cuprinde poate fi citit oricând, orișunde și neuitând că Vinerile, în special primele Vineri ale fiecărei luni sunt închinare Inimii Preasfinte — simbolul dragostei — atât de dornică față de acei cari o iubesc. Cuprinde 60 considerații, formulele de consfințire (individuale și a familiei) cântece și ecteniile Preasf. Inimi și 9 oficii pentru vizite la Sf. Sacrament. Meditațiile — scrise pentru popor — bine compuse și ușor de înțeles constau din reflexie și aplicare, pildă și un mic propus practic.

Cartea se recomandă tuturor. Preoților în special, aducându-le aminte că evlavia către Preasfânta Inimă și cultul Euharistiei au produs minuni unde au fost răspândite. Dacă vor introduce practica acestui cult, vor avea tineri evlavioși, bărbați pioși și bătrâni cucernici. Să nu se uite: „Numele celor ce vor răspândi această evlavie vor fi scrise în inima Mea și nu se vor șterge niciodată”. (Mântuitorul către Sf. M. Marg. Alacoque).

— **„Sfântul Minunilor”.** Un volum în 32° de 104 pag. Prețul 8 lei. Tipografia „Serafică” Săbăoani, jud. Roman.

Părinții franciscani prezintă publicului în ediția IV — semm bun — într'un volumaș drăguț viața Sf. Anton de Padua și diferite rugăciuni în cinstea Lui. În partea I-a — viața — se insistă asupra caracteristicilor speciale ale sfântului: Ciocanul ereticilor, sf. Minunilor, Aflătorul lucrurilor pierdute, Părintele săracilor. Partea II-a cuprinde: Treisprezece zile de rugăciuni în care sunt înșirate cele 13 privilegii ale sale (moartea, greșala, nefericirea, diavolul, lepra, bolnavii se scoală sănătoși, marea, cătușele, membrele, lucrurile pierdute, cer și dobândesc cei tineri și cei bătrâni, dispar primejdiile, încetează nevoia) și alte rugăciuni. Broșura este scrisă pentru credincioșii de rit latin. O pot întrebuința și catolicii de rit oriental, luându-se în considerare că, cultul Sf. Anton este foarte răspândit în sânul bisericii noastre.

Ambele volume se pot comanda dela Societatea Sf. Ioan Gură de Aur — Oradea. La comenzi mai mari se primește rabat.

A apărut:

IATĂ OMUL

de SIMEON GOCAN

se poate comanda la Soc. Sf. Ioan Gură de Aur în Oradea.

Redactor: Coriolan Tămădian